

Bestuursdienst

Afdeling **Cultuur**
Onderwerp **adviezen Raad voor Cultuur en Kunstraad**

Bezoekadres
Europaweg 8

Postadres
Postbus 268
9700 AG Groningen

E-mailadres
maria.blom@groningen.nl

Website
www.groningen.nl

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon (050) 367 62 50 Bijlage(n) -

Ons kenmerk OS 11.2620018

Datum **26 MEI 2011** Uw brief van -

Uw kenmerk -

Geachte mevrouw, heer,

Eind april stuurden wij uw raad een brief met daarin een eerste schets van de omvang van de aangekondigde bezuinigingen van rijk en provincie en de procedure van onze eigen gemeentelijke cultuurnota.

In vervolg daarop informeren wij u in deze brief over de inhoud en gevolgen van twee voor de culturele infrastructuur in de stad belangrijke, recentelijk verschenen Adviezen. De Raad voor Cultuur presenteerde op 29 april zijn Advies *Noodgedwongen keuzen*, een voorstel voor een nieuwe inrichting van de Basis Infrastructuur. De Kunstraad Groningen bracht op 2 mei het Advies *Kunst en cultuur in de provincie Groningen* uit op basis van zijn beoordeling van de beleidsplannen voor de nieuwe cultuurnotaperiode 2013-2016 van de provincie.

Advies Raad voor Cultuur

De Raad voor Cultuur bracht op 29 april 2011 advies uit in het kader van de opdracht 200 miljoen te bezuinigen op cultuur met ingang van 2013. De Raad kreeg specifiek de opdracht een kleinere Basisinfrastructuur (BIS) in te richten, met vooral een substantieel kleinere infrastructuur voor de podiumkunsten. Belangrijkste uitgangspunten van het rijk zijn: *kwaliteit, publiek, ondernemerschap en eigen inkomsten, educatie en participatie, aanbod van (inter)nationale betekenis*.

De Raad adviseert de verdeling van verantwoordelijkheden van verschillende overheden voor de culturele infrastructuur af te laten hangen van de gewenste regionale spreiding van voorzieningen en van de noodzaak om tot onderlinge afstemming te komen.

In het Advies van de Raad voor Cultuur hebben voorzieningen in de kleinere BIS-structuur een regionale én landelijke functie. De meeste veranderingen zijn te zien in het stelsel voor podiumkunsten. Hierin onderscheidt de Raad

twee categorieën:

internationale topinstellingen als boegbeeld van de sector. Hiervoor wijst de Raad vooralsnog geen instellingen in Groningen aan.

1. regionale podiuminstellingen in de kernpunten. Groningen is in het nieuwe bestel een van de negen kernpunten waar de keten van creatie, productie, distributie, toegankelijkheid, en beleving van kunst en cultuur op één plek geconcentreerd is. De sterke punten van deze keten moeten volgens de Raad zoveel mogelijk intact blijven: kwaliteitspodia, grote podiumkunstinstanties, kunstvakonderwijs en talentontwikkeling. Keteninstellingen in de BIS moeten voldoen aan ambitieuze doelstellingen voor ondernemerschap en publieksbereik. De Raad voor Cultuur vindt innovatie en experiment eveneens van belang, twee zaken die de staatssecretaris niet heeft genoemd.

Verder adviseert de Raad een gefaseerde invoering van de bezuiniging op de podiumkunsten, vanwege het ingrijpende karakter van de bezuinigingen op dit onderdeel en detijd die het vergt om verder te bouwen aan cultureel ondernemerschap. De volledige bezuinigingstaakstelling op dit onderdeel moet in de optiek van de Raad in 2015 gerealiseerd zijn. Lukt dat niet, dan moet het rijk de bezuinigingstaakstelling op dit onderdeel heroverwegen. Om het culturele ondernemerschap te versterken dringt de Raad onder andere aan op onderzoek naar voor- en nadelen van het in bezit hebben en van overdracht van eigendom van gebouwen. Daarmee kan de culturele sector zijn financiële basis verbreden.

Per functie/ discipline adviseert de Raad voor Cultuur:

- In zes kernpunten, *waaronder Groningen* (NNO), een **regionale muziekvoorziening**, met een korting van 26%.
- In zes kernpunten een **presentatiefunctie voor beeldende kunst**. Het is nog *niet duidelijk* of Noorderlicht als presentatiefunctie wordt aangewezen. De internationale festivalfunctie beeldende kunst (Noorderlicht) wordt voor subsidie afhankelijk van fondsbesluiten (landelijk beschikbaar 23 miljoen euro).
- In acht kernpunten, *waaronder Groningen*, een **regionale theatervoorziening**, met integrale verantwoordelijkheid voor productie en distributie. Jeugdtheater en talentontwikkeling zijn onderdeel van deze voorziening. Per kernpunt is voor deze voorziening drie miljoen euro beschikbaar.
- Landelijk **één productiehuis voor theater**, dat ook twee duale masters ontwikkelt. Het is onzeker, maar niet waarschijnlijk dat het Grand Theatre

hiervoor wordt aangewezen, aangezien Groningen geen kunstvakopleiding theater heeft.

- In drie kernpunten een **regionale en landelijke voorziening voor dans**. Het NND zit daar niet bij.
- Middelen uit het **Fonds Podiumkunsten (FPK)** (van 65 miljoen in 2009 naar 54 miljoen euro in 2013) vormen belangrijke bouwstenen voor het landelijk bestel en staan in relatie tot de landelijke en regionale Basisinfrastructuur. Regionale spreiding is een belangrijk criterium, juist in kernpunten waar geen voorziening is gevestigd (zoals in de dansdiscipline op een aantal plekken het geval is). De Raad adviseert regionale spreiding voor *jeugddans* in kernpunten waar geen dans in de BIS is opgenomen. Jeugddans kan daarnaast ook door het Fonds Cultuurparticipatie worden gefinancierd.
- Middelen uit het **Fonds Cultuurparticipatie (FCP)** (van 31 miljoen in 2010 naar 15.8 miljoen euro in 2013) zijn bestemd voor educatie en amateurkunst, met als voorwaarde matching door de lokale en regionale overheid. Dat is ook nu het geval. Het Poëziepaleis gaat uit de BIS en moet aanvragen bij dit Fonds.

Advies Kunstraad

De Kunstraad Groningen bracht op 2 mei zijn Advies uit over de beleidsplannen voor de provinciale cultuurnota 2013-2016. De provincie stelde de kaders voor het cultuurbeleid vast in juni 2010 en besloot tot een bezuiniging van 23% en aanscherping van de criteria. Voor de professionele kunsten in de stad vindt de provincie vooral de bijdrage van cultuur aan de economie en toerisme van belang. De provincie koos in verband met aangekondigde bezuinigingen voor een vervroegde procedure en presenteert augustus 2011 zijn ontwerpnota en de definitieve nota in december 2011.

De Kunstraad adviseert een herziening van de omvang van de bezuinigingen. De Noordelijke partners bezuinigen niet (Friesland) of minder (Drenthe 5%). De Raad adviseert nauwe afstemming met de gemeente Groningen, aangezien het naar voren halen van de procedure de integrale afweging bemoeilijkt.

Per functie / discipline adviseert de Kunstraad het volgende:

Steuninstellingen

Op expertiseorganisaties die uitvoerende instellingen ondersteunen, wordt een korting van 15% toegepast. De Kunstraad ziet het gebrek aan samenhang tussen de verschillende steunfunctieorganisaties als een zwakke schakel in het

cultuurbeleid van de provincie op dit vlak. De Raad adviseert om twee nieuwe, kleinschalige en kwalitatief hoogwaardige kennisinstellingen op het gebied van educatie en amateurkunst in te richten.

- **Biblionet** kan in de nieuwe constructie de back-office taken voor deze centra op zich nemen. De raad adviseert tegelijkertijd een korting van 180 duizend euro (10%) op de huidige back-office taken van **Biblionet**.
- Nieuw **kenniscentrum voor amateurkunst** (krijgt 300 duizend euro). Daarin ziet de Raad een rol voor onder andere het **Kunstencentrum**. De huidige subsidie aan het **Kunstencentrum** ten behoeve van de steunfunctie theater van de *Prins van Groningen* voor een bedrag van 164 duizend euro wordt geschrapt. De Provincie zal een onafhankelijke partij opdracht geven een voorstel te doen voor de inrichting van het kenniscentrum. Het is nog onduidelijk of het Kunstencentrum in de nieuwe situatie per saldo meer of minder te besteden krijgt

De Kunstraad adviseert een **Gronings Fonds voor Cultuurparticipatie** te realiseren waarin alle huidige incidentele provinciale middelen worden samengevoegd. Bij zowel de educatie als de amateurkunst valt de stad Groningen buiten de regeling.

Erfgoed

Op het erfgoed wordt 23% korting toegepast.

- De provinciale subsidies **Scheepvaartmuseum en Oorlogs- en Verzetscentrum** (OVCG) blijven in het Advies vrijwel gelijk. De Raad adviseert een onderzoek naar integratie van het OVCG in de Groninger Archieven.

Kunsten

Op de professionele kunsten wordt een korting van 23% toegepast. De nadruk ligt op de economische waarde voor de regio. De Kunstraad merkt op instellingen hier in hun beleidsplannen nauwelijks rekening mee hebben gehouden. De Kunstraad komt tot twee scenario's, één waarin de provinciale subsidie aan het Groninger Museum (1,2 miljoen euro) op het huidige niveau blijft en één met een korting van 300 duizend euro (24%).

<i>Scenario 1</i>	<i>Scenario 2</i>
Subsidie voor Groninger Museum blijft gelijk	Groninger Museum gekort met 293 duizend euro.
Provinciale subsidie aan acht Groningse kunstinstituten vervalt ondanks positief advies (zie rijtje hiernaast bij scenario 2)	Subsidie blijft voor Beeldlijn, Noorderlingen, Jonge Harten, Urban House, Peter de Grote en Grand Theatre. Vanaf 2013 krijgen SLAG en Haydn Jeugd Strijkorkest voor het eerst provinciale subsidie.
Subsidie blijft gelijk voor Noorderzon, -licht, en -slag, Citadel en Liga 68 (o.a. Images)	
Geen subsidie rijksgefinancierde instellingen voor educatieve activiteiten NND, NNT, NNO (was in de orde van 20 resp. 10 duizend euro)	
Subsidies vervallen voor De Steeg, Theater te Water, Grafisch Museum, Prinses Christina Concours, Poëziepaleis. Jungle Warriors verliest 50 duizend euro (eenderde van de subsidie).	
De aanvragen van het Wall House, Noorderstation, NP3, Club Guy&Roni, Productiehuis Popcultuur (Vera, Oosterpoort, Noorderslag) worden in het Advies niet gehonoreerd.	

Instellingen in scenario 2 kregen een positief advies, maar kunnen in het Advies van de Kunstraad alleen worden gehonoreerd ten koste van het Groninger Museum. De Kunstraad adviseert Gedeputeerde Staten hun keuze vooraf met ons af te stemmen.

Gedeputeerde Staten vraagt op onderdelen nog verduidelijking, alvorens zij in augustus 2011 een besluit nemen over de ontwerpnota van de provincie. Provinciale Staten neemt in december 2011 een besluit over de definitieve cultuurnota 2013-2016.

Samenvatting van de gevolgen van beide adviezen voor de stad

Advies Raad voor Cultuur voor de Basis Infrastructuur

1. pleidooi voor langzamer invoeren bezuiniging + heroverweging indien instellingen er niet in slagen geld te vinden bij andere (private) partijen
2. wel subsidie NNO, maar 26 % korting

3. wel subsidie NNT, Citadel, maar samenwerking met podia in één theatervoorziening
4. geen subsidie NND en Grand Theatre (moeten naar Fonds Podiumkunsten)
5. onduidelijkheid over Noorderlicht: in elk geval festivaldeel naar het fonds.

Advies Kunstraad

1. óf drie ton euro korting op het Groninger Museum óf acht andere stadsinstellingen verliezen provinciale subsidie. De keuze hiertussen moet mede worden gemaakt door de gemeente. In de kadernota leggen wij u de gemaakte keuze voor.
2. 10% korting (€180.000) op Biblionet, heeft gevolgen voor innovatie, digitalisering en cultuureducatie
3. Subsidies Noorderzon, Noorderlicht, Noorderslag, Citadel blijven gelijk.
4. Voortbestaan Noorderlingen, Theater te Water, Grafisch Museum, Jungle Warriors, De Steeg, Peter de Grote Festival op het spel.
5. Stoppen subsidie Prins van Groningen (Theaterwerkplaats Kunstencentrum).

Het Advies van de Raad voor Cultuur is te downloaden via www.cultuur.nl. Het Advies van de Kunstraad Groningen voor de provinciale cultuurnota is te downloaden via www.kunstraadgroningen.nl. De papieren versie van beide Adviezen ligt ter visie in de vistietrommel.

Gemeentelijke bezuinigingen

In onze brief van eind april aan uw raad gaven wij u een beeld van de gemeentelijke bezuinigingen op het cultuurbeleid. In totaal hebben wij u voor 865 duizend euro aan voorstellen voorgelegd; daarnaast heeft de bezuiniging op subsidies voor 112 duizend euro betrekking op cultuurinstellingen. Voor een gedetailleerde beschrijving hiervan en van de gevolgen van bezuinigingen per overheid verwijzen we naar het schema dat wij u presenteerden in bijlage 1 bij genoemde brief.

Conclusie

Zoals we al in onze brief van 26 april aankondigden, zijn de bezuinigingen op de culturele infrastructuur van de verschillende overheden ingrijpend. Wij schatten eerder de financiële gevolgen van de stapeling van bezuinigingen van rijk, provincie en gemeente op een verlies van vijf miljoen aan inkomsten voor de (gesubsidieerde) culturele instellingen in onze stad. Een nadere berekening is op dit moment nog niet goed mogelijk: het gaat er uiteindelijk om wat rijk en provincie beslissen op de Adviezen.

Inhoudelijk zien we, dat als de uitgangspunten en bezuinigingstaakstelling van rijk en provincie overeind blijven en de adviezen hierover worden opgevolgd, de keten van voorzieningen in de culturele infrastructuur in onze stad behoorlijk verzwakt wordt. Instellingen die niet meer in de landelijke Basisinfrastructuur worden opgenomen, kunnen aanvragen bij de landelijke Fondsen die eveneens fors (tot een kwart) minder budget te besteden zullen hebben. Onze culturele instellingen staan landelijk uitstekend bekend en dat maakt een bijdrage van landelijke fondsen aannemelijk, maar, gezien de algemene krapte en concurrentie, niet bij voorbaat zeker. Het is daarbij de vraag op welk niveau zij hun ambitie en takenpakket vanaf 2013 kunnen waarmaken en welke keuzes gemaakt moeten worden. Uiteraard blijven we uitgaan van de sterke lokale kracht en ambitie in onze stad om spraakmakende cultuur van hoge kwaliteit te blijven genereren.

De volgende stap in dit proces is dat wij als lokale overheid het kader voor de culturele infrastructuur vaststellen, tegen de achtergrond van de nu bekende omvang van de bezuinigingen bij onze partners.

Wij bereiden momenteel de gemeentelijke kadernota voor de cultuurperiode 2013-2016 voor.

Op 24 mei aanstaande discussiëren we met het culturele veld hoe we in tijden van bezuiniging de culturele identiteit van Groningen kunnen behouden. We bieden aan een korte presentatie te houden over de contouren van de kadernota in de raadscommissie van 8 juni.

Wij vertrouwen erop dat deze brief voldoende basis levert voor de discussie.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,
dr. J.P. (Peter) Rehwinkel

de secretaris,
drs. M.A. (Maarten) Ruys